

UDENRIGSMINISTERIET

Den 14. marts 2012

Spørgsmål fra Retsudvalget til udenrigsministeren af 17. februar 2012.
REU alm. del - spørgsmål 497 stillet af Christian Juhl (EL).

Spørgsmål 497

Ministeren bedes redegøre for de danske regler og procedurer vedrørende transport af våben og ammunition mellem tredjelande via danske rederier og samtidig gøre rede for andre relevante landes lovgivning på samme område, herunder Tysklands og Belgiens lovgivning, der er mere restriktiv end den danske.

Svar:

Udenrigsministeriet har for første del af spørgsmålet vedrørende de danske regler og procedurer indhentet nedenstående svar fra Justitsministeriet:

”Den danske våbenlovgivning henhører under Justitsministeriets ressort.

Justitsministeriet kan i den anledning oplyse, at overførsel af våben mellem andre lande end Danmark, er reguleret i våbenlovens¹ § 7 a, som oprindeligt blev indsat ved lov nr. 353 af 19. maj 2004. Efter § 7 a, stk. 1, kan justitsministeren efter forhandling med udenrigsministeren fastsætte bestemmelser om forbud mod transport af våben og krigsmateriel m.v. mellem andre lande end Danmark, når der er tale om nærmere bestemte modtagerlande.

Det er i forarbejderne til bestemmelsen forudsat, at der skal udstedes forbud mod transport af våben til lande, som er omfattet af internationale våbenembargoer, uanset om der er tale om FN-, EU- eller OSCE-embargoer. Herudover kan der eventuelt udstedes forbud vedrørende lande, som der i andre bredt sammensatte internationale fora træffes beslutning om at forbyde eller modvirke våbenoverførsler til.

Våbenlovens § 7 a, stk. 1, gælder uanset hvilken form for transportmiddel, der anvendes, og uanset om transportmidlet er dansk eller uden-

¹ Lovbekendtgørelse nr. 704 af 22. juni 2009 om våben og eksplosivstoffer med senere ændringer.

landsk registreret. Begrebet transport omfatter såvel indgåelse af og instruktion om indgåelse af en aftale om transport som udførelse af og instruktion om udførelse af transport. Dermed er både den, som iværksætter en våbentransport (typisk et transportfirma), og den, der udfører den faktiske transport (skibsføreren/piloten/chaufføren), omfattet af bestemmelsen.

Efter våbenlovens § 7 a, stk. 2, er det endvidere forbudt at erhverve, sælge, levere, transportere våben og krigsmateriel m.v. fra ét land til et andet, hvis der ikke fra de kompetente myndigheder i afsender- og modtagerlandet og eventuelle transitlande foreligger de efter lovgivningen i vedkommende lande nødvendige tilladelser til henholdsvis udførsel, indførsel og transit, eller hvis våbnene ikke er mærket i overensstemmelse med lovgivningen i vedkommende lande. Forbuddet mod at erhverve, sælge, levere, transportere eller på anden måde overføre umærkede våben m.v. omfatter ikke midlertidig indførsel, herunder transit.

Det fremgår endvidere af våbenlovens § 7 a, stk. 3, at justitsministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, kan meddele dispensation fra det i stk. 1 og 2 nævnte forbud. Dispensation gives kun undtagelsesvist under ganske særlige omstændigheder.

Med hjemmel i bl.a. våbenlovens § 7 a, stk. 1, har justitsministeren udstedt våbentransportbekendtgørelsen², der indeholder et forbud mod at transportere våben, krigsmateriel m.v. mellem andre lande end Danmark, når transporten sker til en række i bekendtgørelsen nærmere opregnede lande. Bekendtgørelsen revideres løbende i takt med ophævelser og vedtagelser af internationale våbenembargoer m.v.

Det bemærkes, at den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed overtræder våbenlovens § 7 a, stk. 2, våbentransportbekendtgørelsens § 1, stk. 1, eller et vilkår efter våbenlovens § 7 a, stk. 3, straffes med bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpene omstændigheder fængsel indtil 2 år, jf. våbenlovens § 10, stk. 1 og våbentransportbekendtgørelsens § 2. ”

Udenrigsministeriet har via sine ambassader indhentet oplysninger hos relevante nationale myndigheder om reglerne vedrørende transport af våben mellem tredjelande i henholdsvis Belgien og Tyskland, som anført i spørgsmålet. Derudover er indhentet oplysninger fra Norge og Nederlandene, som traditionelt er betydningsfulde søfartsnationer.

I Belgien reguleres området ved en lov om import, eksport, transit af våben mv., der trådte i kraft den 17. juli 2003. Loven indeholder bestemmelse om, at ingen bel-

² Bekendtgørelse nr. 862 af 20. juli 2011 om transport af våben mv. mellem andre lande end Danmark.

gier eller udlænding med bopæl i Belgien, som udøver erhvervsvirksomhed i Belgien, må forhandle, eksportere eller levere våben mv. til udlandet, eller besidde våben mv. med dette formål, eller optræde som mellemmand i sådanne transaktioner uden forudgående tilladelse fra Justitsministeriet. Det afgørende spørgsmål er således, hvorvidt en transportør (rederi eller lignende) betragtes som mellemmand/mægler i en våbenhandel, og hvorvidt en transportør betragtes som den, der "leverer" våbnene til udlandet og dermed i hvert af de citerede tilfælde vil være omfattet af det belgiske krav til våbenlicens.

Ifølge oplysninger fra de relevante belgiske myndigheder er lovgivningens formulering om "mellemmand" og "transportør/leverandør" (f.eks. et rederi) afhængig af fortolkning i hvert enkelt tilfælde. Det gælder generelt, at den som udfører transporten udelukkende skal være i besiddelse af en gældende tilladelse, såfremt den pågældende transportør selv har bestilt og er ansvarlig for bestilling af varerne/har udført handelen. Det er ligeledes meddelt fra det belgiske Justitsministeriums side, at et rederi (som altså ikke selv har været involveret i våbenhandelen) heller ikke kan betragtes som mellemmand, idet rederiet for at være kategoriseret som "mellemmand" skal være direkte involveret i våbenhandelen. Der findes derfor ikke i belgisk lovgivningshjemmel krav om tilladelse for et belgisk fartøj eller belgisk reder, som – på bestilling af de handlende parter - transporterer våben, ammunition eller afledte produkter fra et tredjeland til et andet tredjeland (uden transit via Belgien).

I Tyskland følger det af lov om krigsvåbenkontrol (Kriegswaffenkontrollgesetz) § 4, stk. 1, at al transport af krigsvåben uden for Tyskland på skibe, som fører tysk flag eller på fly, som er indregistreret i Tyskland, kræver tilladelse. Den relevante lovgivning indeholder et bilag med en liste over materiale, som anses for krigsvåben. Grundlæggende er transport af krigsvåben på skibe under tysk flag således forbudt, men ved opfyldelse af særlige kriterier kan der opnås tilladelse. I henhold til stk. 2 kan der meddeles generel tilladelse til transport i bestemte områder, mens der ikke skal indhentes tilladelse til transport mellem lande inden for EU. En transport mellem to tredjelande, hvor transporten sker ved benyttelse af et tysk ejet skib, vil således kræve tilladelse eller licens, hvis der er tale om transport af krigsvåben.

Der skal ansøges om tilladelse, inden krigsvåbnene er bragt om bord på henholdsvis skibet eller flyet. Ansøgninger skal indgives hos Forbundsministeriet for trafik, byggeri og byudvikling (BMVBS), der efterfølgende hører det tyske Udenrigsministerium, Auswärtiges Amt, som undersøger afskibnings- og aflæsningsstedet og eventuelle stop undervejs med henblik på afklaring om der hér hersker fred, uroligheder, kriser, borgerkrige eller andre konflikter. Kriser, uroligheder og lignende udløser afslag på godkendelse. Manglende oplysninger fører ligeledes til afslag.

Den norske eksportkontrollovgivning (LOV 1987-12-18 nr 93: Lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v.) regulerer ikke pt. transport af forsvarsmateriel.

For Nederlandenes vedkommende er området reguleret i den nederlandske lov om strategiske varer: "Besluit strategische goederen" af 24 juni 2008. De nederlandske regler om transport af våben mellem tredjelande er grundlæggende de samme som de danske. En transport mellem to tredjelande, hvor transporten sker ved benyttelse af et nederlandsk ejet skib, vil således ikke kræve tilladelse eller licens.